LEDER:
REFORMASJONSJUBILEUM, LÆREPLAN
OG TRUMP

Donald Trump vant nylig det amerikanske presidentvalget, og høyrepopulistiske partier ser ut til å vinne stadig større oppslutning i Europa. I møte med en del av nåtidens strømninger i både USA og Europa, er det mye av den (religions)pedagogiske hverdagsvirksomheten som framstår som enda viktigere enn den vanligvis gjør.

Europarådet utga tidligere i år «Competences for democratic culture». Her understrekes at demokrati og fredelig sameksistens i mangfoldige samfunn ikke bare avhenger av demokratiske lover og institusjoner, men en demokratisk kultur. Til dette trengs borgere med kompetanser som innebærer å verdsette demokrati, rettferdighet, likhet og menneskeretter, holdninger som åpenhet, respekt, ansvarlighet og toleranse for ambivalens, ferdigheter som samarbeids- og konfliktløsningsevner og kritisk tenkning samt kunnskap om og forståelse av både verden og en selv. Dette er kompetanser (religions)pedagoger kan stimulere til at barn og ungdom utvikler.

Å bidra til dannelsen med basis i verdigrunnlaget til skole og barnehage, KRLE-undervisningens bidrag til etisk refleksjon, forståelse, dialog og respekt for forskjellig-

het, trosopplæring med formidling av nestekjærlighet og ærlighet; dette er å gjøre noe viktig i møte med utfordringer som nå kan virke akutte.

Den generelle delen av læreplanen for norsk skole er under revisjon. Uka etter det amerikanske valget holdt Norsk Lektorlag et seminar om læreplanen og verdier i norsk skole. Her bidro Inga Bostad med refleksjoner om arbeidet med verdier i nåværende formålsparagraf. Hun innledet omtrent som følger: «Hvilke verdier er fellesverdier i nasjonen Norge? Materialisme, egosentrisme og profittjag, for eksempel». Men hun fortsatte raskt med å presisere at formålsparagrafen sier noe om hvilke verdier en etterstreber, ikke bare hvilke verdier som eksisterer. Dermed blir ikke materialisme og egosentrisme med på lista. Formålsparagrafen – som ny generell del av læreplanen skal bygge på – gir føringer som innebærer å være motvekt mot en del av de strømningene vi nå ser, og skille mellom eksisterende og etterstrebede verdier.

Flere av artiklene i dette nummeret har en tilknytning til reformasjonsjubileet. Per Anders Aas diskuterer i artikkelen «Sentrum og snikksnakk. Luther i bruk

– i samfunn og skole» hva som legitimerer Luther og reformasjonsjubileet som tema i samfunn og skole. Er reformasjonens «kjerneinnhold» en indrekkelig arv eller et allment anliggende? I to praksisartikler blir vi presentert for nyutviklede undervisningsopplegg – Luther Øre i Norge og Re:formation i Danmark – om Luther og reformasjonsjubileet. Videre bidrar Sverre Dag Mogstad med en artikkel om Luthers pedagogiske bidrag og Sigurd Hjelde med en nærlesning av en sentral Luthertekst.

Luther og reformasjonen er viktig i nordisk religionspedagogikk, og det er på sin plass å tematisere det i Prismet – forhåpentligvis til både kunnskap, refleksjon og inspirasjon. Historien har vist oss at Luther kan brukes til å legitimere så mangt, og at respekt for demokratiske spilleregler og god behandling av minoriteter ikke er et

nødvendig utkomme av å la seg inspirere av Luther. Men reformasjonen og reformasjonsjubileet gir også ressurser til det etterstrebede, ikke bare eksisterende.

Ut over Lutherrelaterte artikler rommer dette nummeret en artikkel av Rune Øystese som handler om barns religionsfrihet og religiøs oppdragelse. Marie von der Lippe og Trine Anker står bak en artikkel bygd på intervju med lærere om tematisering av kontroversielle spørsmål – som 22. juli – i skolens religionsundervisning. Boka «Å undervise om religion og livssyn på barnetrinnet» anmeldes og forrige nummers debatt følges opp med en replikk. God lesing!

Gunnfrid Ljones Øierud
redaktør